

Så börjar du träna en **APPORTÖR**

När man ser en duktig apportör slås man av hur enkelt allt ser ut. Hunden dirigeras till en plats och letar upp en fågel. Med hög fart kommer den sedan tillbaka och lämnar över den till sin ägare. Men en bra apportör blir inte till av en slump.

JAKT- HUNDAR

TEXT
MAGNUS
RYDHOLM

ALLA DUKTIGA hundar är formade genom målmedveten träning. För att kunna ge lite praktiska tips om hur man tränar en unghund har Svensk Jakt besökt Anders Carlsson utanför Bromölla. Han har vunnit Retriever-SM 2004 och 2009, är en flitig jägare och driver tillsammans med Mirjam Axner Carmals kennel.

Apporteringsträningen börjar redan när hunden är valp.

– När hunden är riktigt ung ska all apportering ske som en lek. Jag brukar sätta mig på golvet i en trång hall och kasta en ihoprullad strumpa, säger Anders Carlsson.

Kela med valpen

När valpen har hämtat strumpan och är på väg till korgen, kan den inte passera föraren utan måste komma fram.

– Jag halvligger på rygg, så att hunden kan komma upp på mig och visa vad den har hämtat. Det är viktigt att man inte fokuserar på apporten utan låter valpen hålla samtidigt som man kelar med den och får den att söka mitt ansikte.

Samma sak gäller sedan under all inleverering. Klia hunden under

FOTO: ANDERS CARLSSON

Alla sinnen är koncentrerade på en enda sak - apportering. Mirjam Axner med hunden Ina fokuserar.

öron och haka innan du tar apporten. Anders Carlsson ger gärna tillbaka apporten ett par gånger för att sedan ta den.

Han börjar också tidigt med att träna in "håll fast" och "loss". Detta är grundläggande i apporteringsträningen, men det finns många som glömmer det. Vet inte hunden vad kommandot betyder kan man

inte heller kommendera "håll fast".

Anders Carlsson betonar att valpen ska lyckas. Man ska inte göra övningar som den inte klarar av.

För att väcka apporteringslusten kan man börja med att kasta synliga apportter några gånger på en kortklippt gräsmatta, när hunden är fyra till fem månader gammal. Fortsätt därefter med att låta

FOTO: MIRJAM AXNER

”Det är viktigt att man inte fokuserar på apporten utan låter valpen hålla samtidigt som man kelar med den och får den att söka mitt ansikte.”

apporten rulla in i högt gräs. Då får valpen leta efter den. Det blir en lekfull träning utan krav.

För att få hunden att springa snabbt tillbaka till föraren är det ett bra tips att springa ifrån den. Valpen vill inte bli lämnad och glömmer också apporten som sitter i munnen.

– När den kommer tillbaka till mig lutar jag mig lite bakåt. Då får hunden sträcka sig uppåt för att visa vad den har hittat.

Stadga och linjetag

När hundens jakt- och apporteringslust har väckts går Anders över till att lägga ut apporterna. För mycket kastande stressar hunden. Den går upp i varv.

Att kunna behärska sig är en viktig egenskap hos hunden. Föraren ska vänta tills apportören har rätt sinnesstämning. Är den lugn får den hämta, annars får den vänta.

– För att lära hunden att gå långt ut på en dirigering tränar vi genom att använda synintryck. Vi ställer apporten synligt. Det fyller två syften, nämligen att hunden lätt lyckas lokalisera den och att den gör det utan att använda näsan.

Omständligt och stökigt

Anders menar att om hunden använder näsan på väg ut på ett linjetag (när den ska gå långt och rakt ut ifrån föraren) kommer den att hitta vittring på vägen. Det blir med andra ord svårare att snabbt få den till rätt plats.

– Det blir väldigt omständligt och stökigt. En hund ska snabbt och effektivt nå nedslagsplatsen. →

FOTO: ANDERS CARLSSON

En bra övning när man ska träna "UT" och linjetag är att börja med att ställa ut en dummy på en stig eller väg så att hunden ser den tydligt.

FOTO: ANDERS CARLSSON

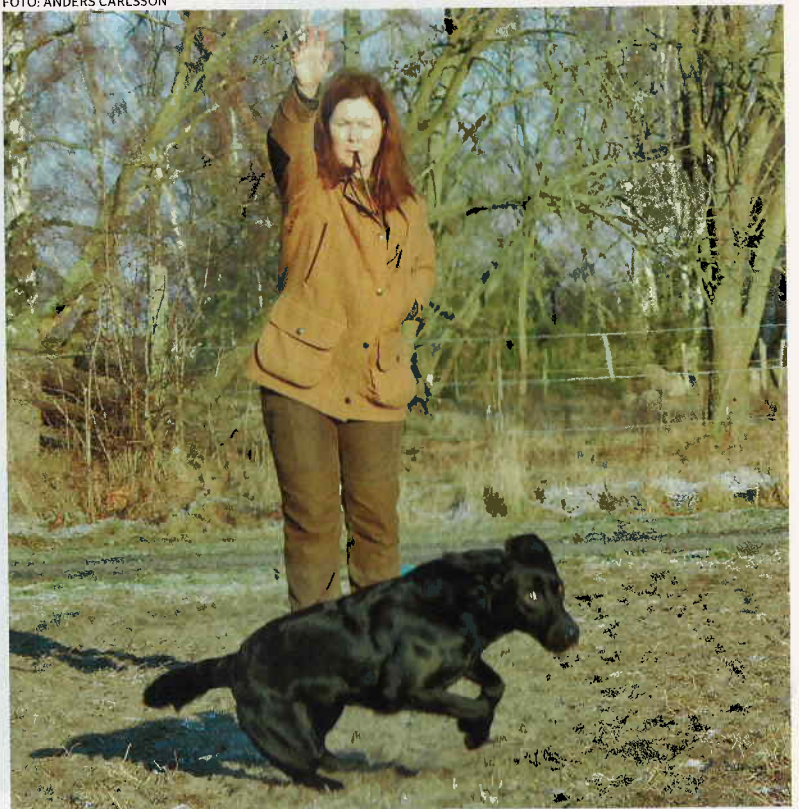
När hunden kommer med apporten ska man vänta innan man tar den. Rikta i stället uppmärksamheten mot att välkomna hunden.

Hunden ska söka kontakt och vilja lämna apporten till föraren. Anders Carlsson har lyckats få fram många duktiga apportörer. Han har vunnit Retriever-SM två gånger.

När ut-kommandot kommer ska hunden reagera blixtnabbt.

FOTO: ANDERS CARLSSON

→ Allt eftersom hunden lär sig olika moment ökar Anders svårighetsgraden. Apporten läggs längre från förraren och olika störningar planeras in i takt med att hunden mognar.

Störningar kan bestå av att det finns andra hundar eller människor närvarande. Efter hand läggs störningsapporter ut på sidorna.

Anders Carlsson berömmar hunden när den gör rätt och korrigerar med rösten när den gör fel.

Försök alltid att göra exakt samma rörelser när du skickar hunden. Då lär hunden sig vad du menar.

Under första året undviker Anders gruppträning helt eftersom störningen och stressen tenderar att bli för stor. Risken är att hunden lär sig att stressa och gnälla.

Träna linjetag

För att kunna få hunden att springa till ett visst område måste man träna dirigerings.

Till att börja med kan man ställa en synlig apport på en rak stig. Man

ställer sig med hunden vid sidan och pekar mot apporten och kommanderar "ut". Tanken är att prägla hunden att gå på handtecknet och få hunden att gå rakt ut.

När hunden kan gå rakt längs en stig kan man gå vidare med att använda sig av en åkerkant eller andra naturliga raka linjer.

Börja med att den ser apporten och gör övningen svårare genom att lägga apporten så att den inte syns därifrån du skickar hunden.

Alltid på samma plats

En annan metod att lära hunden linjetag är att du alltid lägger apporter på samma platser, till exempel vid ett träd eller en åkerhörna.

Hundens minne gör att den associerar platsen med en apport eftersom den hittat apporter där tidigare. Då lär sig hunden att den ska springa till målet oavsett vilken riktning du skickar den ifrån.

I början får hunden se var man lägger apporten. Anders Carlsson förklarar att hunden efter hand lär sig att följa dina handtecken. Dit du

Lägg ut en dummy vid sidan av hunden (synlig). Dirigeringen görs med tydliga ljud- och kroppssignaler.

pekar, dit springer hunden. Där hittar den också något.

Vill du att hunden ska gå rakt ut på ett linjetag ska du inte vara nöjd om den viker av åt något håll. Då avbryter du övningen med ett starkt "nej". Du kallar tillbaka hunden, går några steg närmare apporten och skickar om. Den ska lyckas innan du avbryter övningen.

Gått för fort fram

När hunden är i ett inlärningskede och inte förstår, har du gått för fort fram. Då får du göra det enklare. Först när hunden börjar förstå kommer kraven.

Att alltid bete sig lika och att ha hunden i samma position varje gång är väldigt viktigt, annars kommer resultatet att variera från gång till gång och hunden lär sig inte.

Trots att Anders Carlsson vill att hunden ska använda synintryck på linjetag ska en apportör också kunna använda nosen.

Lite förenklat kan man säga att hunden ska springa dit föraren vill och först där börja använda näsan.

För att få igång hunden att söka brukar Anders Carlsson, under en promenad när hunden är lös, slänga en boll. Den ska landa i högt gräs utan att hunden sett den.

Sedan går jag sakta åt det hållet så att hunden kommer i vind av apporten. Jag styr den utan att den förstår det genom att röra mig i den riktningen. Hunden upptäcker snart att den hittar föremål om den letar en bit framför sin ägare.

Han utvecklar detta med att lägga till ett kommando för sök och använder små bollar eftersom de är svåra att hitta i gräset.

På så sätt tränas hundens uthållighet. Den får jobba en stund innan den hittar bollen. Denna egenskap är väldigt viktig under jakt då skadade fåglar ofta gömmer sig, säger Anders Carlsson.

Full fart - och stopp

Hur får man en hund som springer i full fart att stanna och rikta all uppmärksamhet på föraren? Just detta är kanske det viktigaste momentet i all apportträning.

Träna med måtta

När det gäller träningsmängd finns inga klara direktiv.

Jag brukar säga att det räcker med några minuter om dagen till en början. Unga hundar kan bara koncentrera sig en mycket kort stund. Förmågan att hålla koncentrationen uppe måste tränas genom att man långsamt ökar träningsmängden.

Det viktigaste är att man alltid avslutar med en lyckad övning, säger Anders Carlsson.

Jag börjar tidigt med att träna upp kontakten. Tanken är att så fort jag visslar ska det hända något kul för hunden. Till exempel när den är liten och är inomhus kan jag plötsligt vissla till. Så fort hunden tittar på mig kastar jag till den en godisbit.

Belöningen ska komma blixtn snabbt och precis när den tittar på mig. Jag tvingar den inte att sitta eftersom det innebär ett krav.

Anders Carlsson uppmanar också stoppsignalen i sin träning. Ett exempel är att han lägger ut en apport, sedan sätter han hunden →

